

KONZULTANTSKÝ POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Název práce: Integrace dětí se zdravotním postižením do škol

Jméno: Barbora Šmilauerová

Problém integrace dětí s tělesným nebo duševním handicapem do základních (nespecializovaných) škol a začlenění do režimu instituce a do sítě vztahů ve třídě je aktuální sociální problémem a relevantní předmět sociologického zkoumání.

Představy o správném začlenění a postoje k integraci hendikepovaných dětí, zejména postoje těch skupin participantů, kteří hrají v tomto procesu aktivní roli, asistentů, jsou jistě důležitou součástí integračního procesu, stejně jako jejich zkušenosti s tím, co hladký průběh začleňování těchto dětí brzdí, znesnadňuje a nepříjemňuje, či dokonce znemožňuje.

To vše jsou fenomény, které mohou posunout reflexi dosavadních mechanismů vpřed. Jak reflexi sociologickou tak praktickou.

Nálezy - názory a zkušenosti asistentů jsou strukturovány do oddílů podle nejdůležitějších bodů integračních snah: spolupráce s rodiči, spolupráce s učiteli, spolupráce mezi asistentem a dítětem, důležitost vztahu mezi asistentem a ostatními dětmi ve třídě a vztah mezi hendikepovaným dítětem a ostatními žáky ve třídě (sociální kontakty).

Slibně koncipovaná úloha a vytýčený cíl není podle mne kvalitně a do hloubky naplněn. Problém začíná již při volbě konceptuálního rámce, kterým je proces integrace exkludovaných dětí do školy jako instituce, kultury a sítě vztahů z důvodu uznaného hendikepu. I citovaný Giddens upomíná, že „integraci“ lze konceptualizovat různě (hovoří se také o desegregaci či inkluzi, což má vliv mj. na politiku výzkumu).

Ústřední fenomény (integrace, hendikep, dítě, instituce školy, třída ...) definuje Barbora Šmilauerová pomocí právních norem, standardů a předpisů, nikoli vztažením k sociologickým teoriím. Co chápe autorka a co respondentky pod pojmem integrace, tedy jakou představu o ní mají není tematizováno, autorka by o tom mohla pohovořit při obhajobě.

Analýza rozhovorů je spíše realistická (i když interpretativní), zůstává jen u toho co jako negativa a překážky a pozitivní „faktory“ integrace zcela explicitně uvádějí a jako neprospěšné hodnotí asistentky postižených dětí.

Perspektivy, kriteria a vzorce hodnocení na základě jejich členského pojetí „správné integrace“ autorka místy jen naznačuje. To je velká škoda. Výzkum tak postrádá hloubku a kvalitu a je spíše strukturovaným popisem názorů na jednotlivé aspekty či činitele začleňování.

Rekonceptualizace pojetí integrace jako vícestranné efektivní plynulé komunikace a interakce, kterou autorka zmiňuje v závěru a kterou považují za důležitý směr badání je spíše částečně empiricky podloženou hypotézou a poukazem na další možné směry výzkumu. To je ovšem v kvalitativním výzkumu možné a obhajitelné.

Práce je logicky strukturovaná, lze jí s výhradami doporučit k obhajobě a to s hodnocením dobrá nebo velmi dobrá, podle přesvědčivosti studentčiny argumentace.